Közlekedéstechnikai Napok – A személyszállítás története belföldön, nemzetközi forgalomban

2020. november 18.

VERSENYHELYZETEK A HELYKÖZI SZEMÉLYSZÁLLÍTÁSBAN – A PIACON ÉS A PIACÉRT

Ács Balázs

Integrált közlekedési vezető

Versenyhelyzetek relációi 1.

- „Utazás” vagy „nem utazás” között
- Úti célok között
- Egyéni vs. Közforgalmú
  - kombinált (P+R, B+R)
  - átmeneti megoldások
  - sharing economy
  - szervezett formák
- (Al-)ágazati szinten:
  - Intermodális…
  - Intramodális…

Elmosódnak a határok

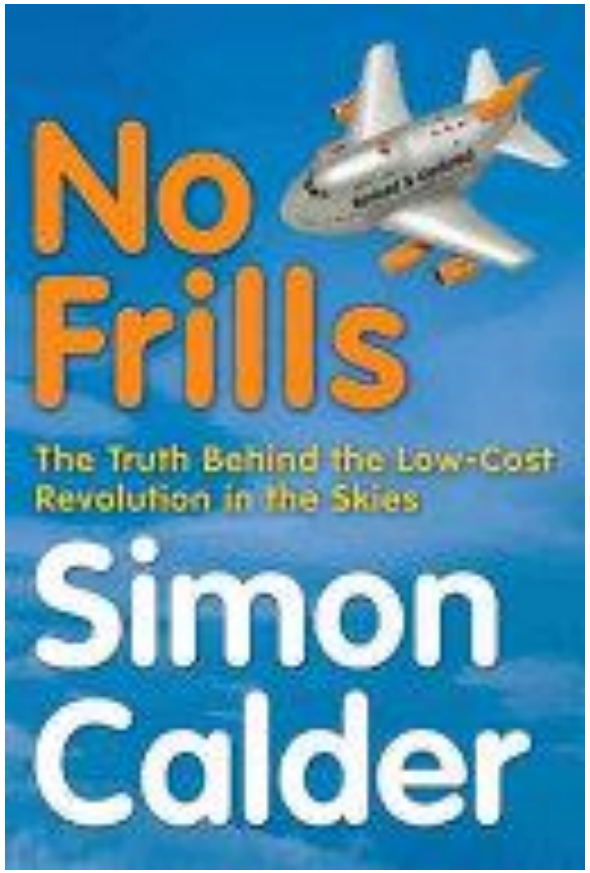

compared the overindulgence in short-break flying with the British weakness for ‘binge drinking’, thus coining the unfortunate term ‘binge flying’. The debate over flying and global warming was degenerating into an ill-tempered quarrel, with strong political overtones. As Michael O’Leary, the rumbustious chief executive of Ryanair, attempted to ridicule climate-change science, ageing rock star and fundraiser Sir Bob Geldof, before the 2008 banking crash, celebrated Ryanair’s absurdly low fares with the comment, ‘If I can get a £7 flight to somewhere within two hundred miles of Venice, well I’ll [redacted] take it. Seven quid, I don’t care where I [redacted] go!’ (Calder 2008: 73).

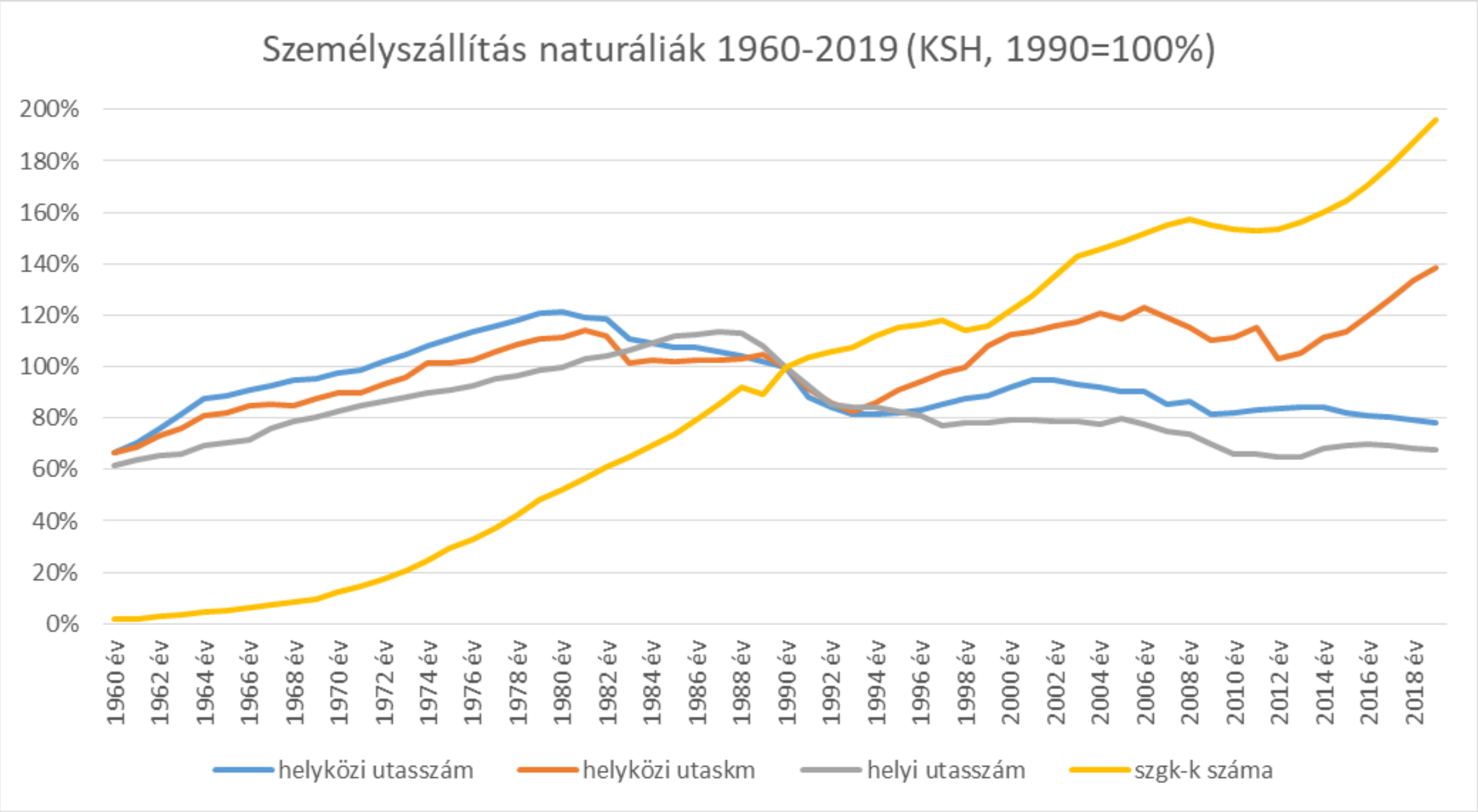
Személyszállítás naturáliák 1960-2019 (KSH, 1990=100%)
200%
180%
160%
140%
120%
100%
80%
60%
40%
20%
0%
1960 év
1962 év
1964 év
1966 év
1968 év
1970 év
1972 év
1974 év
1976 év
1978 év
1980 év
1982 év
1984 év
1986 év
1988 év
1990 év
1992 év
1994 év
1996 év
1998 év
2000 év
2002 év
2004 év
2006 év
2008 év
2010 év
2012 év
2014 év
2016 év
2018 év
helyközi utasszám
helyközi utaskm
helyi utasszám
szgk-k száma

Versenyhelyzetek relációi 2.

- Intermodális versenyképesség
  - Gyalog – pársz méterig versenyképes
  - Roller, kerékpár, motor… – néhány kilométer
  - Busz-trolibusz-villamos-metró… – városban
  - HÉV, elővárosi vasút, elővárosi busz… – elővárosban
  - „Távolsági” busz (láncolt helyközitől a nemzetköziig)
  - Emelt és nagysebességű vasút – többszáz kilométernél
  - Repülő – 500 kilométer felett

  - …. + a költségmegosztók,
  - …. + a paratranzit megoldások,
  - …. + a bérautók…

Dem Fernbusriesen MeinFernbus FlixBus gelingt ein genialer Börsen-Coup. Selbst Brancheninsider zeigen sich überrascht. Der

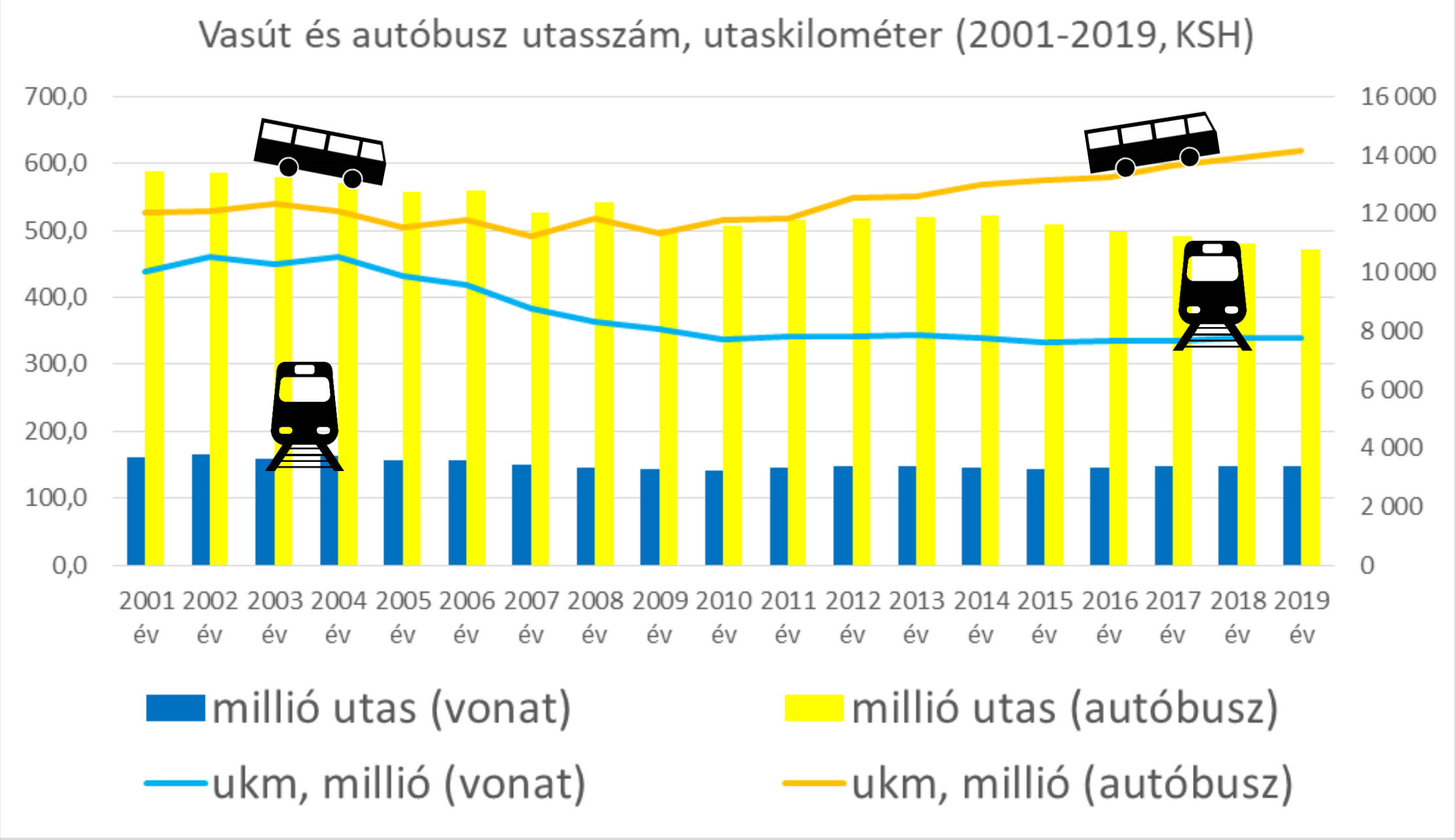
Vasút és autóbusz utasszám, utaskilométer (2001-2019, KSH)
700,0
600,0
500,0
400,0
300,0
200,0
100,0
0,0
16 000
14 000
12 000
10 000
8 000
6 000
4 000
2 000
0
2001 év
2002 év
2003 év
2004 év
2005 év
2006 év
2007 év
2008 év
2009 év
2010 év
2011 év
2012 év
2013 év
2014 év
2015 év
2016 év
2017 év
2018 év
2019 év
millió utas (vonat)
millió utas (autóbusz)
ukm, millió (vonat)
ukm, millió (autóbusz)

Versenyhelyzetek relációi 3.

- Intramodális verseny
  - Vasút:
    - Vonaton belül a kocsiosztályok között
    - Azonos szolgáltatások időpontjai között
    - Azonos pontok között eltérő vonalon
    - Azonos vonalon vonatnemek között
    - Közszolgáltatás és nyílt hozzáférésű között (szolgáltatók között)
  - Autóbusz:
    - Járatok között
    - Szolgáltatók között
    - Menetrend szerinti vs. Szerződéses
    - Feláras és kiemelt szolgáltatások (100E)
    - Helyi és helyközi (országos, regionális elővárosi között)
    - Kereskedelmi, kabotázs és közszolgáltatás között

… és persze mindkét alágazatban a szolgáltatás jogáért és a kapcsolódó forrásokért….

Versenyhelyzetek relációi 4.

- Járműpiac
  - Mérethatékonyság
  - Flottában gondolkodás
  - Vétel, bérlés, lízing
  - Alternatív hajtások

- Munkaerőpiac
  - Járművezetők
  - Forgalmi szakemberek,
  - műszaki szakemberek
  - Egyéb, univerzális szakterületek

Közfinanszírozott (PSO) ill. piaci alapú szolgáltatások definiálása

- „Jelenleg számos, általános gazdasági érdekű szükségletet kielégítő országos személyszállítási szolgáltatás nem működtethető kereskedelmi alapon.” [1370/2007 EK rendelet].

  → közfinanszírozott közszolgáltatás (PSO)

  ------tipikusan kontrollált, támogatott és pályáztatott

- Minden más:

  → piaci/kereskedelmi/üzleti alapú szolgáltatás

  ------tipikusan liberalizált, és támogatás-mentes

Hol zajlik a verseny?

Piaci alapú, ill. közfinanszírozott közszolgáltatás (PSO) esetén

- Az utcán és az interneten, ill. a tárgyalósztalnál
- Az utasokért, ill. szolgáltatás jogáért
- Az utasok pénzéért, ill. megrendelőéért

Lásd még: open access, ill. public service obligation

- Bus lines STUDENT AGENCY
- Railway and bus lines REGIOJET

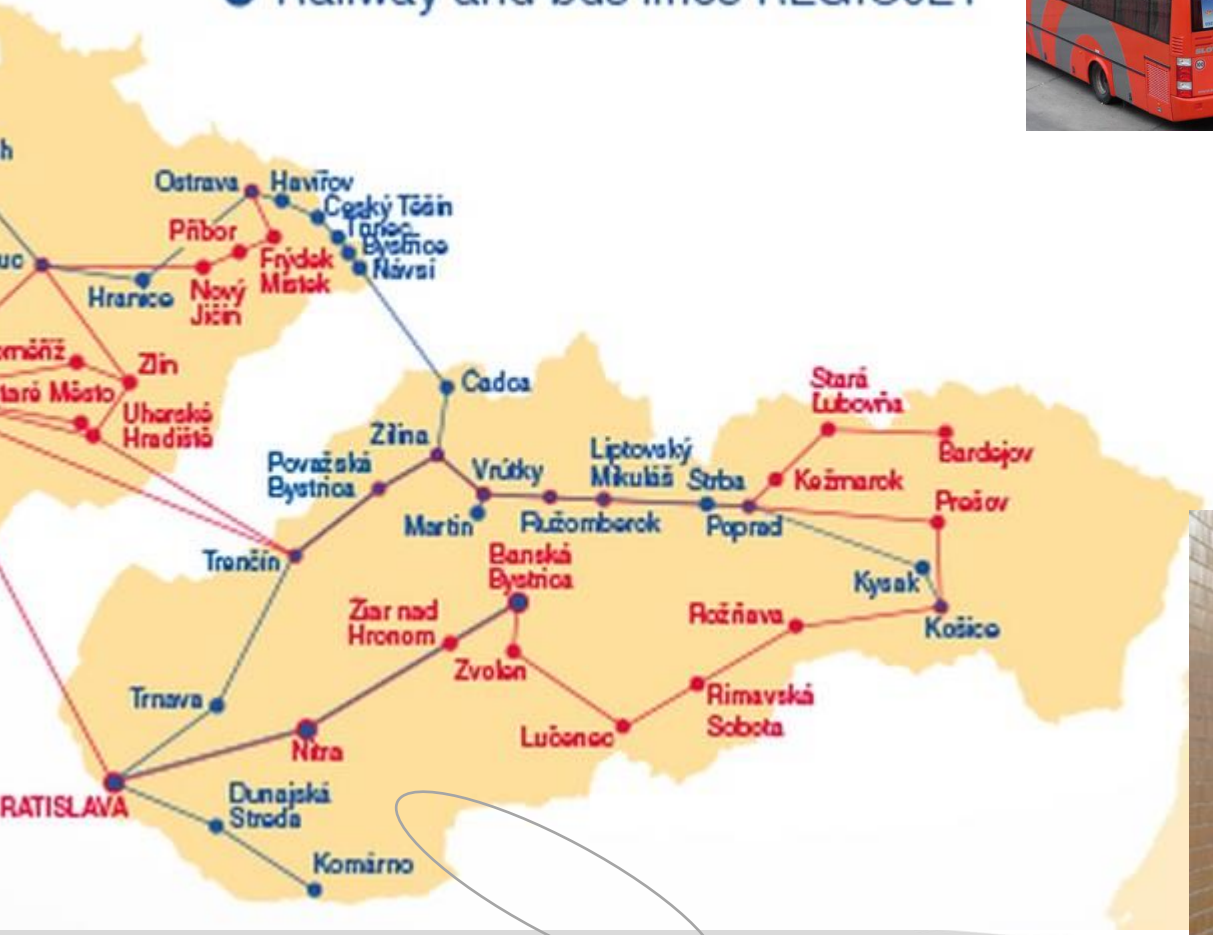

Piaci szolgáltatók közötti együttműködés

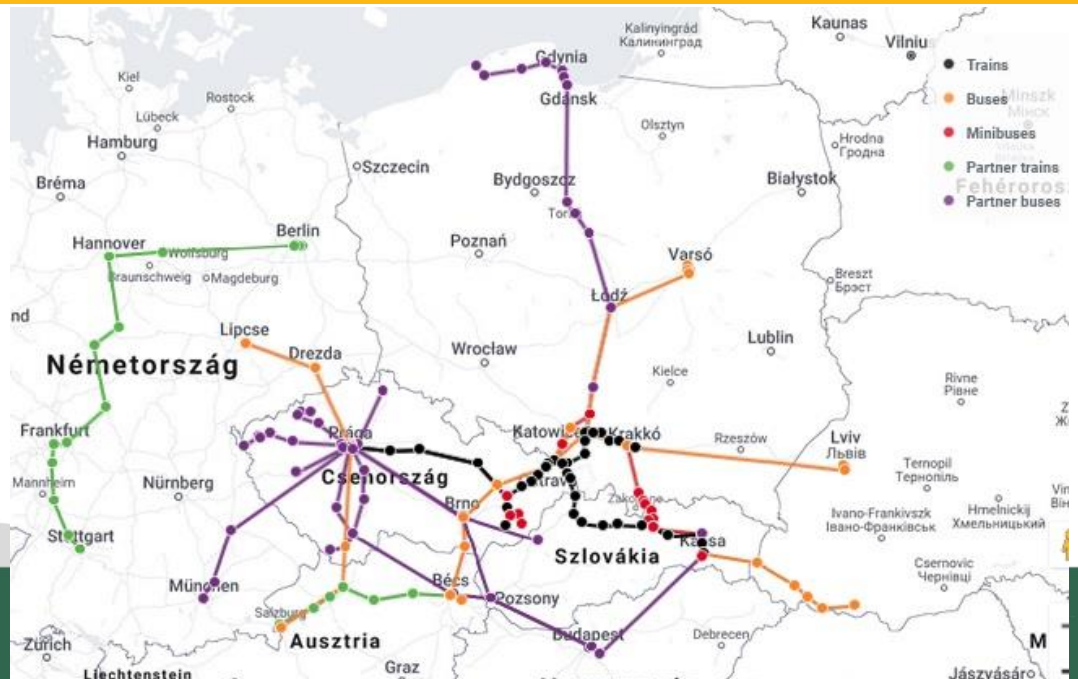

RED ROUTE
No stopping at any time
Stelios says
easyBus
KE04 MGN

Luton Airport
London
greenline 757
easyBus
Luton Airport Central London
easyBus.co.uk
low cost airport transfers
YJ58 FJY

Szabályozási-piaci helyzet külföldön és itthon

Országonként nagyon változó a kép, de a trend az alábbi:

- A távolsági közlekedés egyre inkább liberalizált és egyre kevésbé közfinanszírozású, magas minőségű.
- Az elővárosi közlekedés egyre inkább helyi jellegű (tarifa-) szövetségi rendszerben működik, PSO-ként
- A regionális szolgáltatások PSO alapúak, alacsony szintűek, főleg hétvégén minimálisak, alternatív megoldások fejlődnek (DRT)

Itthon egyszerű a helyzet:

- Gyakorlatilag MINDEN országos, elővárosi és regionális személyszállítás közfinanszírozott közszolgáltatás (PSO). A helyi is.
- Piaci alapú, ill. liberalizált menetrend szerinti közforgalmú személyszállítási szolgáltatás gyakorlatilag nincs.
- Ennek ellenre kínálati jellegű a menetrend, minimális piaci réssel.
- *(Ez egyedülálló kombináció)*

Budapest-MJV vasúti napi közvetlen kapcsolatok száma

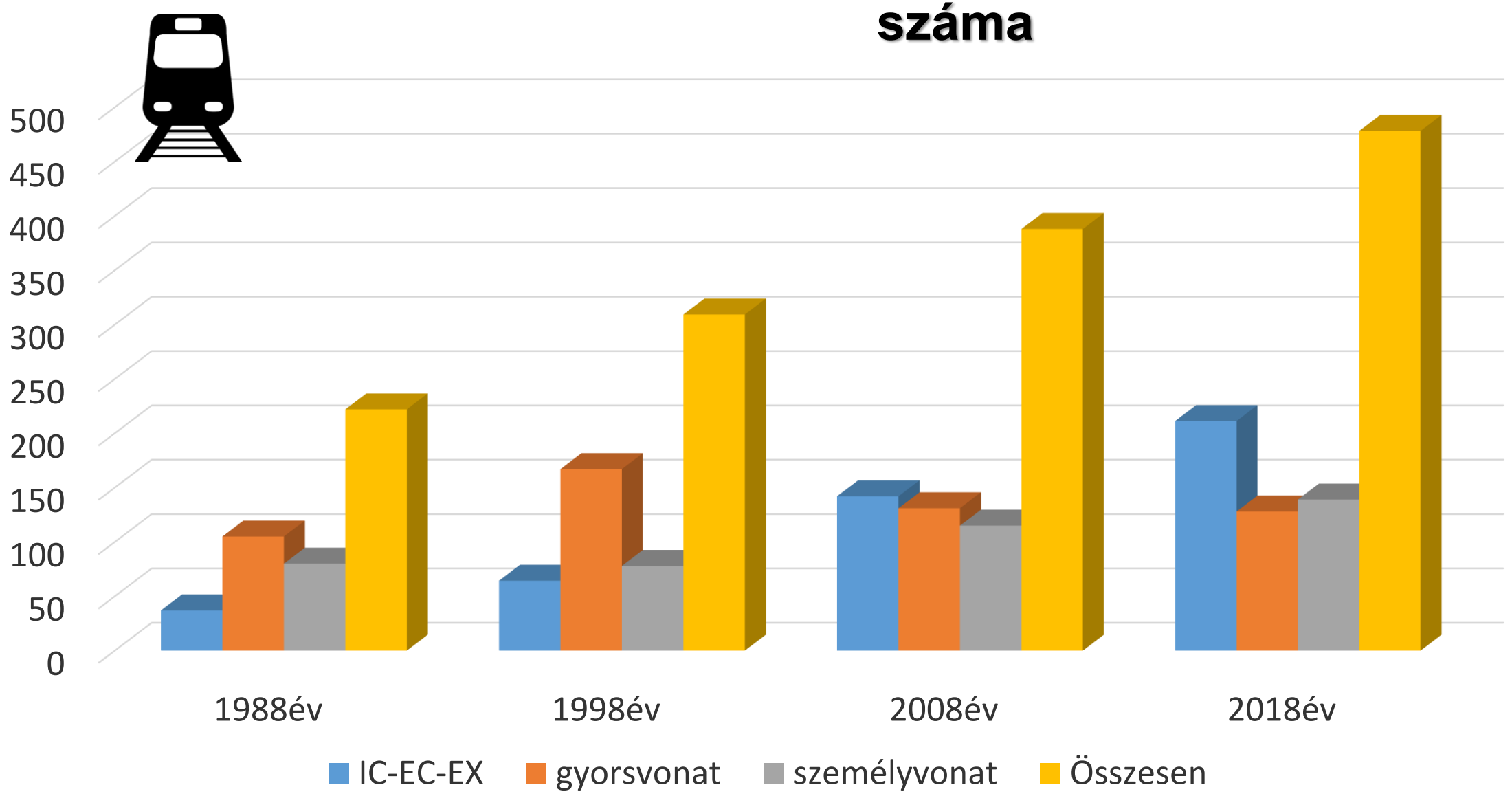

Közlekedési munkamegosztás az EU28-ban - **SZEMÉLYSZÁLLÍTÁS**

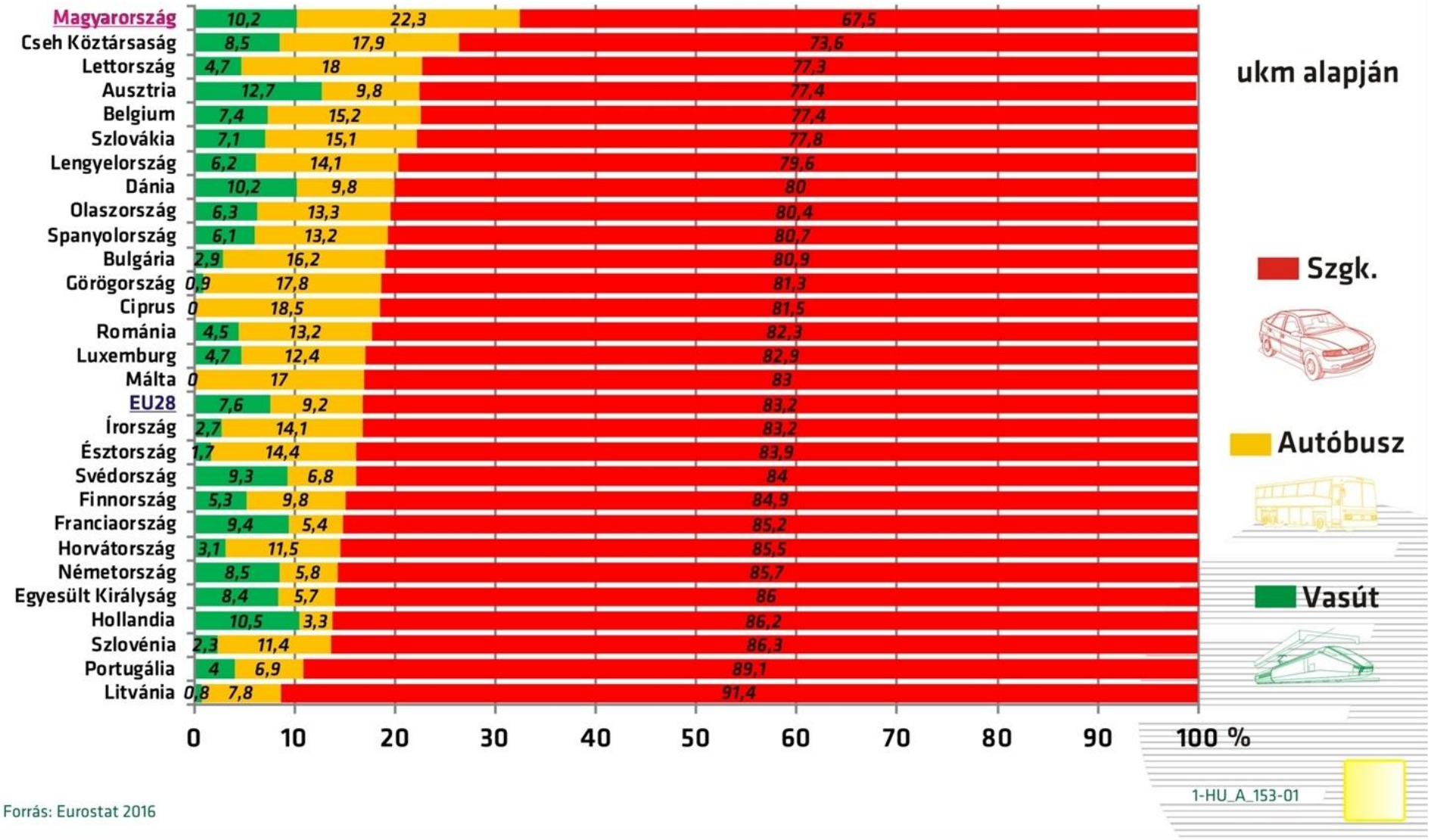

Forrás: Eurostat 2016

Diákjegyek darabszáma 20 kilométeres övezetenként, alágazatonként

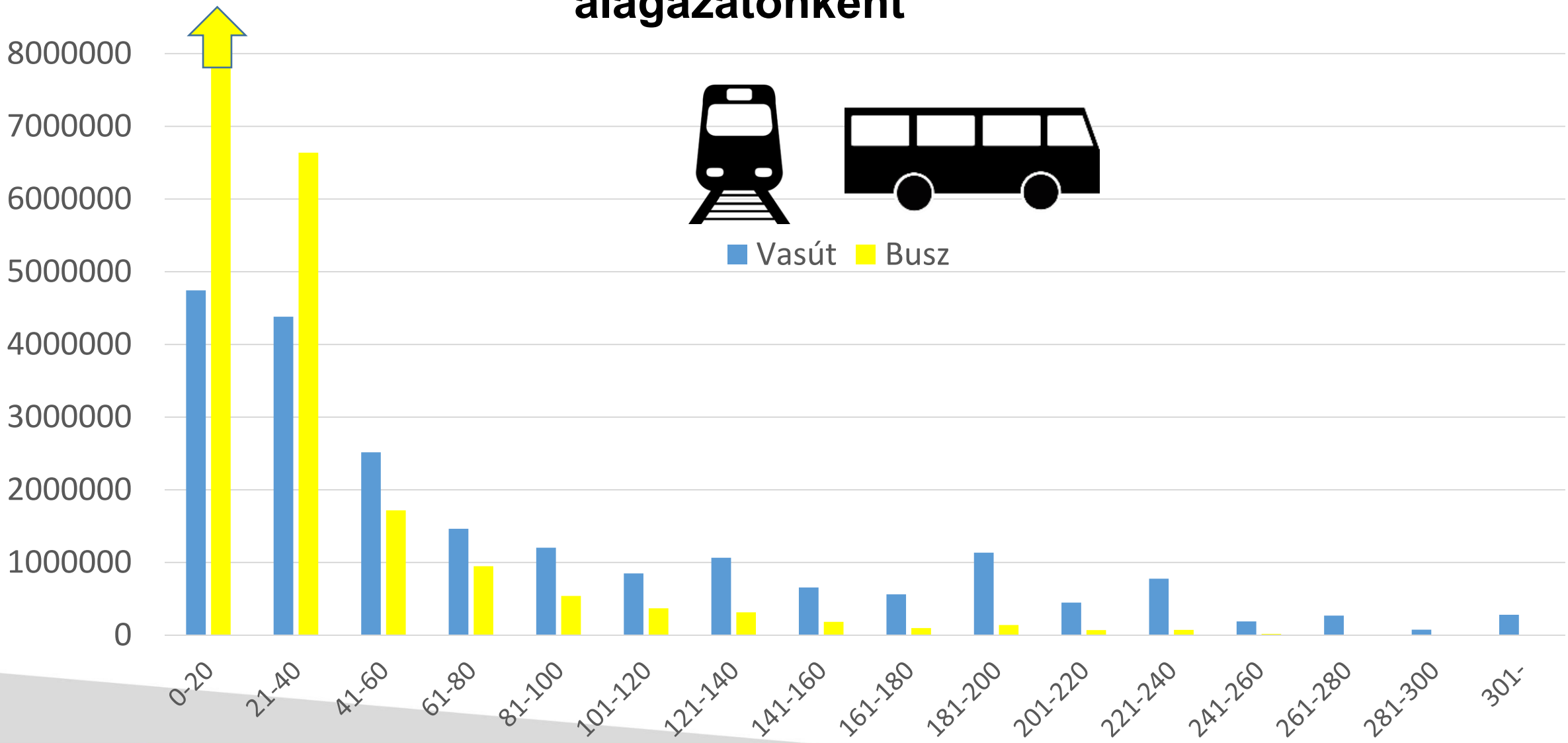

Vasúti és autóbuszos menetidő és járatkínálat összefüggése

** = 4-nél kevesebb közvetlen vasúti kapcsolat*

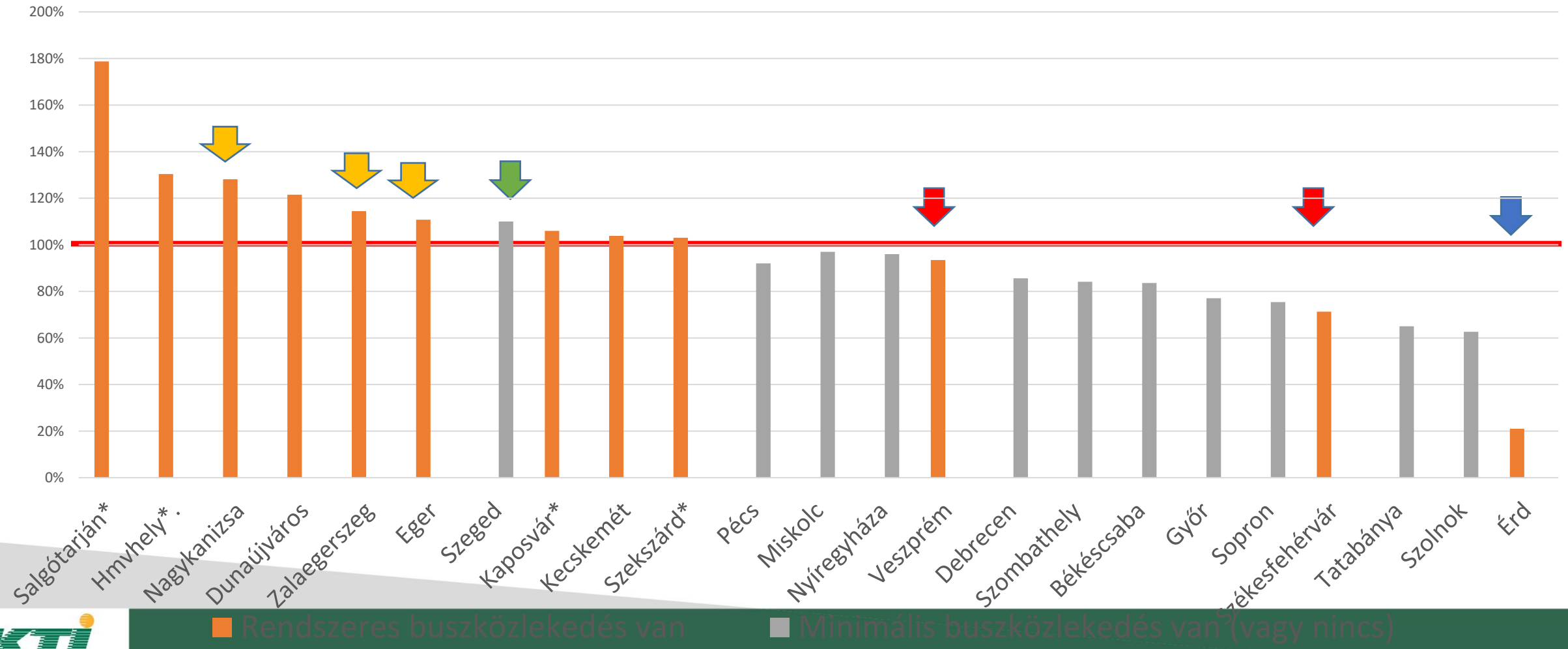

Versenyhelyzet a távolsági közlekedésben

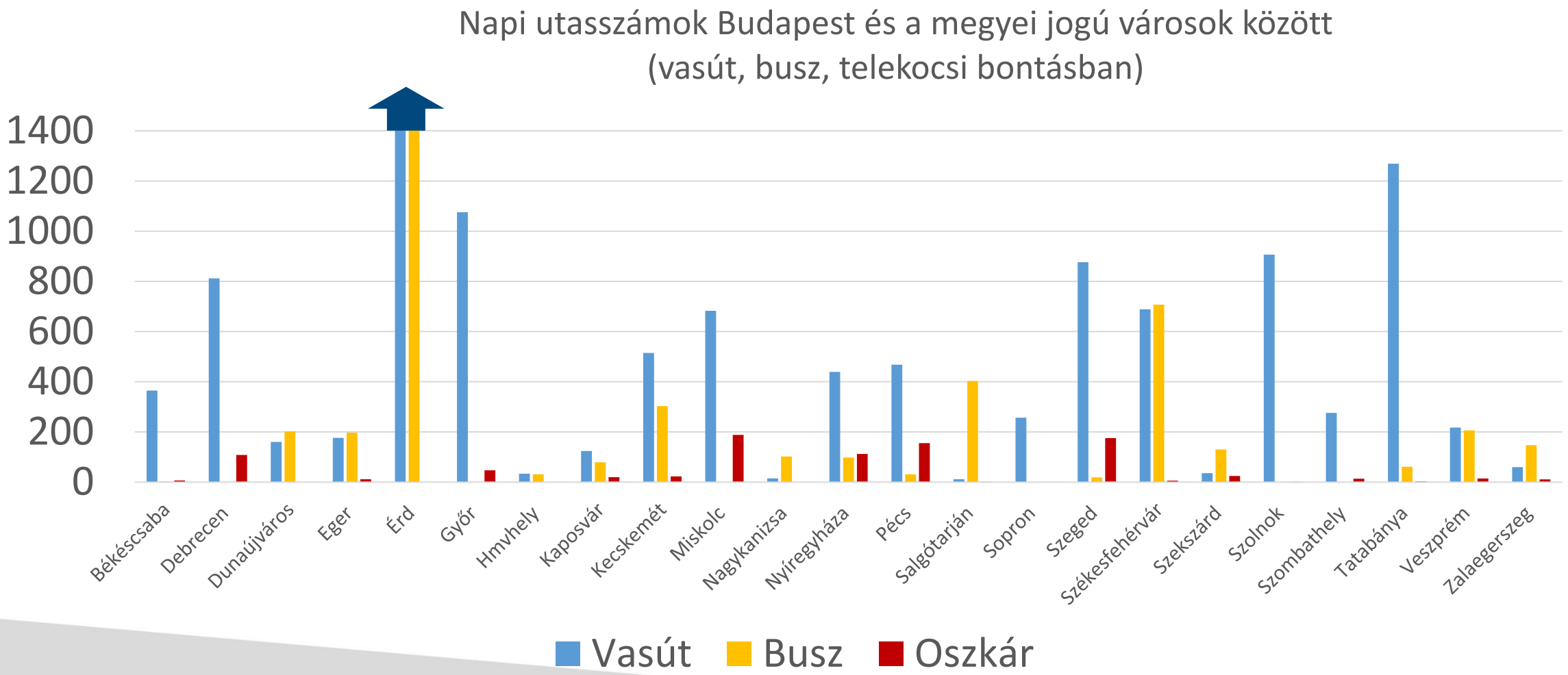

Új Velencei-tavi hálózat

- Ütemes, vonathoz csatlakozó hálózat 2019. július 1-jétől
- Új, a településeket felfűző buszjárat (körjárat)
- Új viszonylatszámozás, mely Budapest elővárosának utastájékoztatásába illeszkedik
- Közös bérlet Pákozd, Sukoró és Budapest között

Díjszabási intézkedések

- **Zónabérlet struktúra bevezetési lehetőségének vizsgálata**
  - Új Dél-Buda Zónabérlet 2019 májusától
  - A zónák fokozatosan tovább építhetők
- **Közös díjtermékek létrehozása**
  - GYSEV terület: Püspökmolnári, Nádasd, Zalaegerszeg-Szentgotthárd,
  - MÁV terület: Piliscsév, Pilisszántó, Kesztölc, Sukoró, Pákozd és Budapest között új vasúti és autóbuszos kombinált bérletek működnek (2018)
  - MÁV-HÉV érintettség: Dunaharaszti, Gödöllő elővárosi bérletek
  - Turisztikai célú: pl. Dunakanyar napijegy

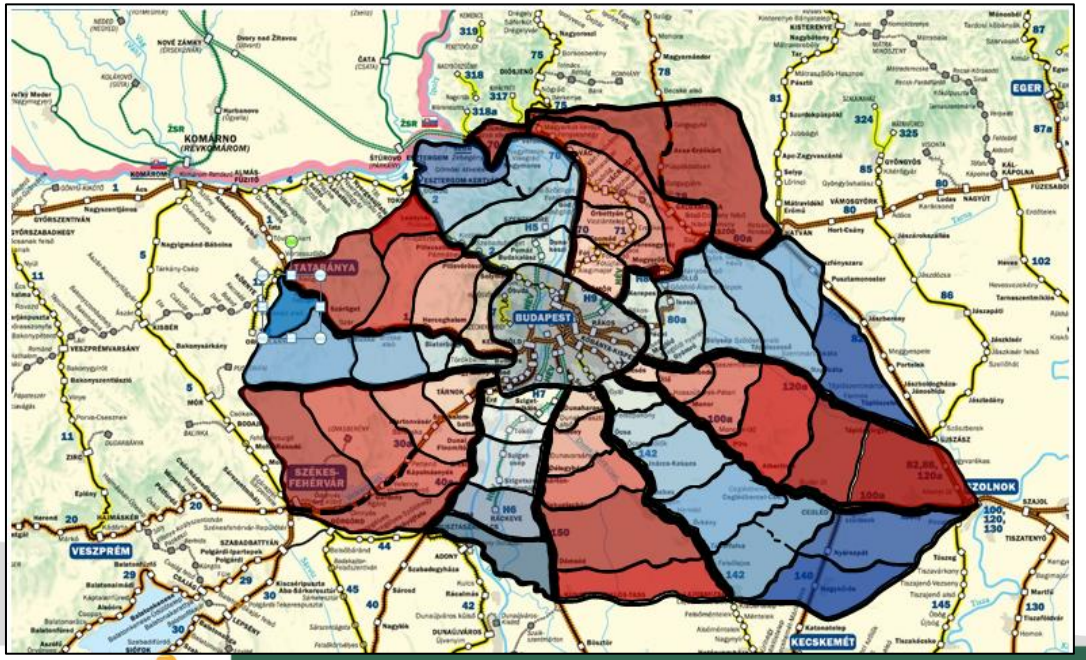

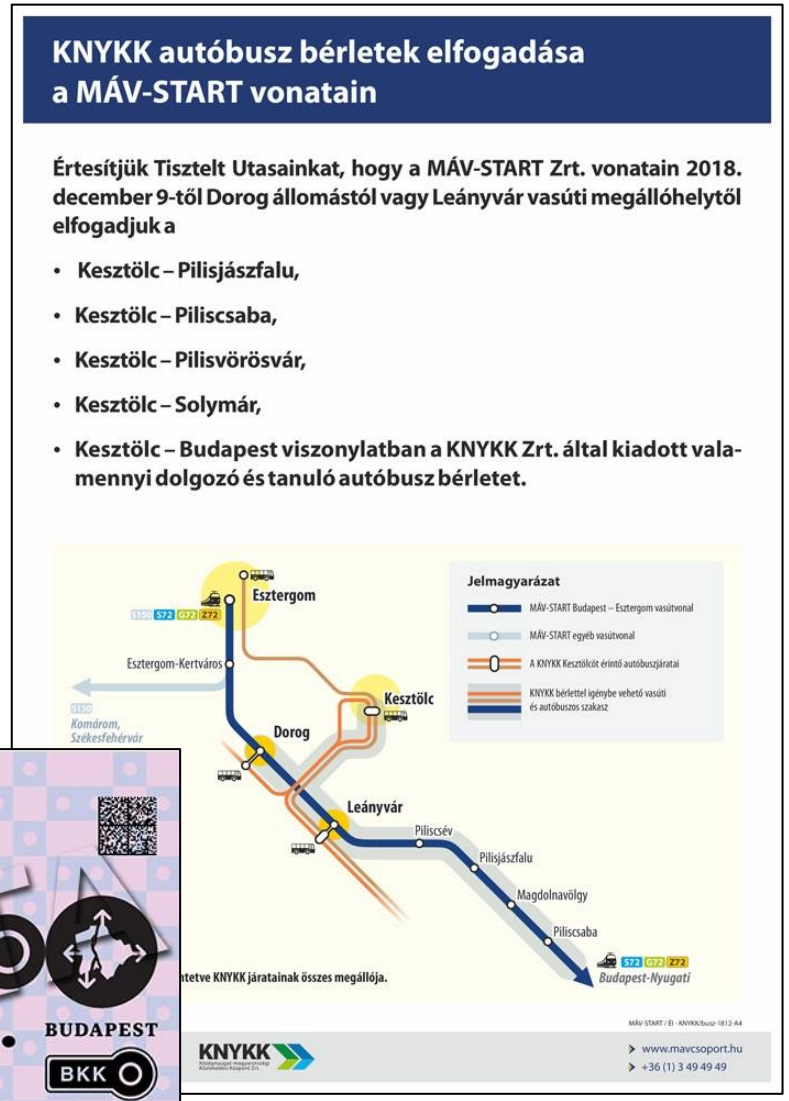

KNYKK autóbusz bérletek elfogadása a MÁV-START vonatain

Értesítjük Tisztelt Utasainkat, hogy a MÁV-START Zrt. vonatain 2018. december 9-től Dorog állomástól vagy Leányvár vasúti megállóhelytől elfogadjuk a

- Kesztölc – Pilisjászfalu,
- Kesztölc – Piliscsaba,
- Kesztölc – Pilisvörösvár,
- Kesztölc – Solymár,
- Kesztölc – Budapest viszonylatban a KNYKK Zrt. által kiadott valamennyi dolgozó és tanuló autóbusz bérletet.

Jelmagyarázat
MÁV-START Budapest – Esztergom vasútvonal
MÁV-START egyéb vasútvonal
A KNYKK Kesztölcöt érintő autóbuszjáratai
KNYKK bérlettel igénybe vehető vasúti és autóbuszos szakasz

Esztergom
Esztergom-Kertváros
Komárom, Székesfehérvár
Kesztölc
Dorog
Leányvár
Piliscsév
Pilisjászfalu
Magdolnavölgy
Piliscsaba
Budapest-Nyugati
tetve KNYKK járatainak összes megállója.
KNYKK
www.mavcsoport.hu
+36 (1) 3 49 49 49

Közlekedéstechnikai Napok – A személyszállítás története belföldön, nemzetközi forgalomban

2020. november 18.

VERSENYHELYZETEK A HELYKÖZI SZEMÉLYSZÁLLÍTÁSBAN – A PIACON ÉS A PIACÉRT

Köszönöm a figyelmet!

Ács Balázs
Integrált közlekedési vezető